

Engelske slangudtryk strømmer ind i unges sprog

Ida Kragh Pedersen

¹ Unges slang bliver ifølge en sprogforsker stadig sværere at forstå. Og det er netop meningen, siger to 16-årige veninder.

På en liste står ordene ”rizz”, ”aura points”, ”delulu”, ”brat”, ”slay” og ”cringe”.

For nogle lyder det måske som volapyk, men veninderne Cecilia Weihe Egholm og ⁵ Nicoline Madsen på 16 år kender dem alle, siger de efter et hurtigt kig på listen, som Kristeligt Dagblads udsendte viser dem.

Og hvor kender veninderne disse slangudtryk fra?
”TikTok,” lyder det i kor.

Flere af ordene bruger de selv, for eksempel ”aura points”. Cecilia Weihe Egholm ¹⁰ forklarer:

”Hvis man gør et eller andet pinligt, så kan man sige: ”Du har lige mistet nogle aura points.” Altså, hvis man nu faldt på gaden.”

Men *hvis* ordene for læseren lyder som volapyk, er det altså ikke så mærkeligt.

For ”det går vildt for sig” med unges slang i øjeblikket, fortæller Marianne Rathje, senior- ¹⁵ forsker ved Dansk Sprognævn.

”Når der først er opstået et populært ord, så går det bare hurtigt. Nu kan noget fra den ene dag til den anden blive et slangudtryk over hele verden. Sådan har det aldrig været før,” siger hun.

Og ja, den hurtige og store spredning skyldes primært sociale medier som TikTok, hvor ²⁰ et ord kan nå ud til millioner af mennesker, så snart det er sagt.

”Det er jo helt anderledes end dengang, jeg var ung, hvor slangudtryk var noget, man fysisk skulle høre fra nogen.

Det foregik i meget mindre grupper, så det var sværere at have et slangudtryk for hele Danmark. Nu bruger hele verden de samme udtryk. Det er ret vildt,” siger Marianne ²⁵ Rathje.

Alle de oplyste ord kommer fra amerikansk, siger Henrik Gottlieb. Han er sprog- og oversættelsesforsker ved Københavns Universitet og har i løbet af de seneste 25 år undersøgt, hvordan engelske ord kommer ind i det danske sprog. Det danske sprog har til

enhver tid ”suget ord og begreber” til sig fra tidens dominerende sprogsamfund, mest
30 fordi de var nyttige, men også tit fordi man ikke gav sig tid til at finde gode danske
udtryk. Oprindeligt brugte de lærde en masse latinske udtryk, senere kom tyske og
franske ord ind i sproget, fortæller Henrik Gottlieb.

”Og de seneste cirka 100 år har vi jo glimrende klaret selv at importere masser af
engelske - mere eller mindre geniale, mere eller mindre overflødige - udtryk,” siger han
35 og fortsætter:

”Men det slående er, at det nu for første gang næsten udelukkende er engelske slang-
udtryk, der dominerer.”

Marianne Rathje mener, at vi på dansk bliver mindre kreative, når vi lader slangudtryk
komme ind fra højre.

40 ”Vi får jo kreativiteten serveret, så at sige. Hvor vi før i tiden var mere kreative med at
opfinde slangudtryk på dansk, så får vi nu de andres tyggede benrester,” siger hun og
fortsætter:

”Og fordi kreativiteten er længere væk, når ordene kommer til Danmark, giver ordene
måske heller ikke umiddelbart mening. For eksempel er det svært for os at regne ud, hvad
45 ”rizz” betyder, fordi det er en forkortelse af det engelske ”charisma”. Så var det nemmere
at forstå ”charme, selvtillid og lækkert hår”, som det hed for 30 år siden i et dansk
tv-program med karakteren Score-Kaj.”

Det er dog ikke sådan, at kreativiteten er helt forsvundet i dansk, fastslår Marianne
Rathje - for på reklamebureauer og i familie- og vennegrupper opfindes der hele tiden
50 nye danske udtryk - men mange af de ord, der bliver fælleseje, er importeret direkte fra
engelsk.

”Og det er da lidt ærgerligt, at man ikke selv finder på noget,” siger hun.

Tendensen kan være med til at ”svække den muskel,” hvormed vi skaber vores egne ord,
mener også Henrik Gottlieb.

55 Er han bekymret for tendensen med de engelske ord? Ja, når engelske ord erstatter danske
ord, som faktisk var mere præcise.

”Men jeg er ikke bekymret for, at unge siger ting som ”delulu”, for de skal have lov at
have nogle ord, som de ældre synes er mærkelige. Fred være med det.

Lige siden Ciceros dage for 2000 år siden har unge skabt en jargon og nogle kerneudtryk,
60 som de har det helt fint med, at andre ikke forstår. Det er en psykologisk mekanisme: Når
man løsriver sig fra sine forældre, finder man tryghed og spænding i et fællesskab, som
de ”kedelige” voksne ikke har adgang til,” siger han.

Cecilia Weihe Egholm og Nicoline Madsen bruger heller ikke rigtigt ordene foran deres forældre. De tilhører den yngre generation.

⁶⁵ ”Men hvis min far hørte det, ville han nok synes, det var lidt mærkeligt. Han er også lidt gammel,” siger Cecilia Weihe Egholm.

Henrik Gottlieb påpeger, at mange af slangordene slides hurtigt i inderkredsen af de unge sprogbrugere.

Et udtryk som ”rizz” eller ”aura point” kan lide tre skæbner, siger sprog- og ⁷⁰ oversættelsesforskeren:

”Enten bliver det ved med at ligge i en subkultur, hvor det hele tiden siver ned til yngre folk. Ellers indgår det i almindelig kultur og bliver ligesom ”fortyndet”. Eller også dør det ud og bliver helt til grin.”

De to veninder på 16 år er enige i, at ordene har en kort levetid.

⁷⁵ ”De er der ikke mere end et år,” siger Nicoline Madsen.

Og de er da også hurtige til at nævne et tidligere populært ord, som i dag ville få dem til at krumme tæer - at ”cringe,” om man vil: ””Lol” - det bruger man ikke længere!”.

Fakta: Fem slangudtryk

Rizz: Forkortelse af charisma (karisma) om en person, der er god til at charmere andre.

Aura points: Et slags pointsystem til at måle, hvor sej man er.

Delulu: Forkortelse af delusional (vildfaren). Bruges om personer med mærkelig eller ekstrem adfærd.

Slay: Betyder egentlig ”slå ihjel”, men bruges også om at gøre noget exceptionelt godt.

Cringe: At krumme tæer, bruges især om andres opførsel.